Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/MgD/004/26
Názov predmetu	Krajná pravica EÚ
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. PhDr. Jaroslav Mihálik, PhD. (prednášajúci), doc. PhDr. Jaroslav Mihálik, PhD. (vedúci seminára)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie (50%):
- Aktívna účasť na hodinách (max. 2 ospravedlnené absencie; 10%).
- Vypracovanie a prezentácia semestrálneho projektu na konkrétne zadanie a rešerže odbornej literatúry (20% + 20 %).
Úspešné absolvovanie záverečnej písomnej skúšky (max. 50%).
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56% Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

: Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:
Vedomosti:
študent sa oboznámi s problematikou tzv. ultrapravicového politického extrémizmu,
študent získa prehľad krajne pravicových antiliberálnych tradicionalistických autoritárskych prúdov, hnutí a strán radikálne nacionalistického či rasistického typu v slovenskej a českej politike v európskych súvislostiach,
študent sa oboznámi s kľúčovými aspektmi historických koreňov krajne pravicového myslenia a politiky,
študent sa oboznámi s odlíšením medzi ultrapravicová antisystémovosť a radikálny populizmus
Zručnosti:
študent porozumie spoločensky negatívnym dopadom krajne pravicového myslenia a politik,
študent rozumie úlohe prevencii voči týmto hnutiam medzi mladými ľuďmi, # študent je schopný zhodnotiť nutnosť profesionalizácie stratégie vo vzťahu ku spoločensky negatívnym dopadom krajne pravicového myslenia a politiky a posilňovať prevenciu voči týmto hnutiam medzi mladými ľuďmi,
študent je schopný vypracovať profesionálnu stratégiu pôsobenia proti nedemokratickým stranám a hnutiam.
Profesijné kompetencie:
študent vie aplikovať nadobudnuté vedomosti prostredníctvom kritickej analýzy príslušných textových, vizuálnych či fonetických prameňov,
študent je schopný analyzovať radikálne pravicové strany a hnutia z hľadiska ideológie a metód ovplyvňovania verejnosti,

študent je schopný analyzovať programy týchto hnutí, ich ciele, hodnotové preferencie, politickú kultúru, praktické aktivity, sociálnu základňu, inštitucionálne projekty aj metódy oslovovania občanov,
študent je schopný na praktických príkladoch identifikovať prejavy ultrapravicového politického extrémizmu,
študent je schopný aplikovať tieto vedomosti v rámci ďalších odborných predmetov v rámci štúdia, ako i v praxi pracovníkov štátnej a verejnej správy na problematiku tzv. ultrapravicového politického extrémizmu tak, aby boli schopní svojimi znalosťami presiahnuť obyčajný registrujúci monitoring týchto strán a hnutí.
Prenositeľné kompetencie:
• Organizovanie a plánovanie práce;
• Schopnosť prijímať rozhodnutia a niesť zodpovednosť;
• Strategické a koncepčné myslenie;
• Analytické myslenie;
• Kreativita;
• Komunikačné kompetencie;
• Občianske kompetencie;
• Digitálna gramotnosť;
• Tímová práca;
• Analyzovanie a riešenie problémov;
• Kultivovaný a odborný písomný i ústny prejav;
• Pružnosť v myslení (adaptabilita, flexibilita, improvizačné spôsobilosti).

Stručná osnova predmetu

1. Politický extrémizmus: kontext, koncepcie a jeho vymedzenie v Českej a Slovenskej republike
2. Pojmové vymedzenie krajnej pravice:
3. Politické myslenie krajnej pravice:
4. Diferenciácia prúdov súdobej slovenskej, českej a európskej krajnej pravice:
5. Metódy oslovovania občanov, spoločenského a politického etablovania
6. Zásady proti extrémistickej politiky demokratického štátu v rámci politiky obranyschopnej demokracie.
7. Krajná pravica 21. storočia
8. Krajná pravica v kontexte volebného správania a volebných systémov
9. Médiá a krajná pravica
10. Prevencia radikalizácie a pravicového extrémizmu
11. Príklady z praxe, súdne konania
12. Prezentácia vizuálnych a fonetických prameňov – diskusia a vyhodnotenie.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

- povinný predmet
- prednáška/seminár
- 3 hodiny týždenne
- Prezenčná metóda štúdia
- Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

• BASTL, M., M. MAREŠ, J. SMOLÍK a P. VEJVODOVÁ. 2011. Krajní pravice a krajní levice v ČR. Praha : Grada Publishing. 285 s. ISBN 978-80-247-3797-3
• DRÁBIK, Jakub. Fašizmus. Bratislava : Premedia, 2019. ISBN 978-80 8159-781-7
• FREDERICKSON, George. 2003. Rasismus. Stručná historie. Praha :
BB/ART. 157 s. ISBN 80-7341-124-5.
• MAREŠ, Miroslav. 2003. Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. Brno : Barrister & Principal. 655 s.

ISBN 80-86598-45-4.
• MIHÁLIK, Jaroslav. 2019. Storočie českej a slovenskej krajnej pravice: 1918 – 2018. Bratislava : IRIS. ISBN 978-80-8200-052-1 Odporúčaná literatúra:
• ALTER, Peter. 1989. Nationalism. London : Edward Arnold.
• BALÍK, S a M. KUBÁT. 2012. Teorie a praxe nedemokratických režimů. Praha : Dokořán. 215 s.ISBN 978-80-7363-266-3.
• BUDAJOVÁ, Michaela. 2018. Programatika a ideológia Ľudovej strany Naše Slovensko a Slovenskej pospolitosti – národnej strany. In: Politologická revue. s. 89-121. ISSN 1211-0353.
• DANICS, Štefan. 2014. Extremismus a militantní demokracie. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze. ISBN 978-80-7251-430-4.
• DUDÁŠOVÁ, Marianna. 2017. Európska krajná pravica v historickej perspektíve. In: Almanach: Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky. Bratislava : Fakulta medzinárodných vzťahov Ekonomickejuniverzity v Bratislave. s. 13-26.
• GREŠKOVÁ, Lucia. 2010. Náboženské korene pravicového extrémizmu. Prešov : Tlač Petra. ISBN 978-80-89096-42-8.
• HEYWOOD, Andrew. 2004. Politologie. Praha : Eurolex Bohemia. 482 s. ISBN 8086432-95-5.
• HLOUŠEK, V. a L. KOPEČEK. 2010. Politické strany. Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě. 1. vyd. Praha : GRADA. 310 s. ISBN 978-80-247-3192-6.
• HOLAS, Jakub. 2013. Politický radikalismus a mládež. Praha : KUFR. 163 s. ISBN 978-80-7338-131-8
• IGNAZI, Piero. 2003. Extreme right parties in Western Europe. New York: Oxford University press. ISBN 0-19-929159-1.
• KAMENEC, Ivan. Slovenský stát. Praha: Anomal, 1992; tentýž, Slovenský štát v obrazech (1939-1945). Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-701-2.
• KAMENEC, Ivan. 2005. Slovenská republika 1939-1945 a jej mýty. In:
KREKOVIČ, E., E. MANNOVÁ a E. KREKOVIČOVÁ. Mýty naše slovenské. Bratislava : Academic Electronic Press. 184 s. ISBN 80-8880-61-0.
• KOPEČEK, Lubomír. 2006. Demokracie, diktatury a politické stranictví na Slovensku. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 80-7325-076-
4.
• KUPKA, P., M. LARYŠ, J. SMOLÍK. 2009. Krajní pravice ve vybraných zemích střední a východní Evropy. Slovensko, Polsko, Ukrajina, Bělorusko, Rusko. Brno : muniPRES, 2009. ISBN 978-80-210-4845-4.
• LIPSCHER, Ladislav. 1992. Židia v slovenskom štáte. Praha – Banská Bystrica:
Ústav soudobých dějin, Print Service. ISBN 8090047025.
• McGOWAN, Lee. 1999. Radikální pravice v Německu od roku 1870 po současnost. Praha : Práh. ISBN 80-7252-017-2.
• MESEŽNIKOV, G. a O. GYÁRFÁŠOVÁ, O. 2016. Súčasný pravicový extrémizmus a ultranacionalizmus na Slovensku: Stav, trendy, podpora. Bratislava : IVO – Nadácia Hannsa Seidela, 2016. ISBN 978-80-89345-58-8.
• MUDDE, Cas. 2000. The ideology of the extreme right. Manchester : Manchester University Press. ISBN 0-7190-5793-0.
• RATAJ, Jan. 1997. O autoritativní národní stát. Ideologické proměny české politiky v druhé republice 1938-1939. Praha : Karolinum. ISBN 80-7184-516-7.
• RATAJ, Jan. 2006. Vize české nacionální politiky v soudobých konceptech krajní pravice v české republice. In: III. Kongres českých politologů. NĚMEC, J. a M. ŠŮSTKOVÁ. Praha – Olomouc : Česká společnost pro politické vědy. s. 170-191. ISBN 978-80-902176-0-7.
• SARTORI, Giovanni. 2011. Pluralismus, miltikulturalismus a přistěhovalci. Praha. ISBN978-80-7363-3680-6.
• STRUHÁR, Pavol. 2016. Vývoj neoficiálnej pravicovo-extrémistickej scény na Slovensku od roku 1989. In: Rexter – Časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu. Prušánky : Centrum pro Bezpečnostní a

strategická studia. s. 1-43.
• VEJVODOVÁ, Petra. 2015. Neonacistická vize sjednocené Evropy a její kořeny v nacistické ideologii. In: Politické vedy. č. 3, s. 194-213. ISSN 1335-2741.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický

Poznámky

- časová záťaž študenta: 150 hodín
Prezenčné (P): 36 hodín
Samoštúdium: 114 hodín